

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

10 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Toma Nadejda,

examinând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghiu Igor în numele condamnatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală în privința lui,

*Rabei Andrei xxxxx, născut la xxxxxx,
originar și domiciliat în xxxxxxx*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 02.04.2019 – 29.10.2019

instanța de recurs: 08.11.2019 – 30.06.2020

instanța de recurs în anulare: 11.08.2020 – 10.02.2021

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni, sediul Central din 29 octombrie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor statuate de art. 364¹ Cod de procedură penală, Rabei Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal și în baza acestei Legii i-a fost numită o pedeapsă sub formă de 140 (una sută patruzeci) de ore muncă neremunerată în folosul comunității, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, prin aplicarea prevederilor art.79 Cod penal.

A fost respinsă ca neîntemeiată, cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea sumei de 26,86 lei (douăzeci și șase lei, 86 bani) cu titlu de cheltuieli judiciare.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Rabei Andrei, la data de 16 ianuarie 2019, aproximativ la ora 21:11 minute, fiind deținător al permisului de conducere cu nr. xxxxxxx categoria A, B, BE, C, CE, D și DE, în urma consumului de băuturi alcoolice, fiind în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, în timp ce se deplasa pe drumul public din satul Cimișeni, r. Criuleni, intenționat, încălcând cerințele pct. 14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, adoptat prin Hotărârea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009, care prevede că conducătorului de vehicul îi este

interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, având concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de 0,67 mg/l, care conform alin. (3) al art. 134¹² Cod penal, constituie stare de ebrietate cu grad avansat, a condus mijlocul de transport marca „Nissan” model „Qashqai” cu numere de înmatriculare „xxx xxx”, pe drumurile publice din satul Cimișeni, r. Criuleni, fiind stopat de către colaboratorii de poliție.

Astfel prin acțiunile sale Rabei Andrei a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi – *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.*

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura raionului Criuleni, Rapeșco Ivan, care a solicitat casarea sentinței Judecătoria Criuleni, sediul Central din 29 octombrie 2019, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rabei Andrei, să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) din Cod Penal, și să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu anularea dreptului de a conduce mijloacele de transport.

La fel, recurentul a mai solicitat încasarea de la inculpatul Rabei Andrei a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea acțiunilor de urmărire penală în mărime de 26,86 lei.

În motivarea cerințelor sale, recurentul a invocat că:

- prima instanță a considerat că probele administrate confirmă faptul comiterii de către Rabei Andrei a infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) Cod penal și i-a aplicat o pedeapsă în limitele prevăzute de acest articol, dar a considerat că este posibilă aplicarea prevederilor art.79 din Codul penal și nu a aplicat pedeapsa complementară obligatorie - anularea dreptului de a conduce mijlocul de transport;

- în acest sens urmează de menționat că, vinovăția inculpatului se confirmă prin totalitatea probelor acumulate în cadrul efectuării urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată și anume: recunoașterea integrală a vinovăției de către Rabei Andrei, deoarece cauza penală a fost examinată conform art.364¹ din Codul de procedură penală;

- prima instanță eronat a reținut că inculpatul s-a căit sincer, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, semnând fără careva obiecții toate actele procesuale întocmite de angajații de poliție, cauza s-a examinat în procedură simplificată în baza probelor acumulate la faza de urmărire penală și că deținerea permisului de conducere de către *Rabei Andrei*, este

necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale cât și la serviciu. Toate aceste argumente a instanței sunt circumstanțe atenuante, dar nu pot fi reținute ca circumstanțe excepționale prevăzute de art.79 din Codul penal;

- prima instanță neîntemeiat a refuzat încasarea cheltuielilor de judecată, or, alin. (2) al art. 229 CPP, prevede expres care cheltuieli sunt trecute din contul statului, iar cele solicitate a fi încasate nu fac parte din cele enumerate.

4. Prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020 a fost admis apelul declarat de către procurorul în Procuratura raionului Criuleni, Rapeșco Ivan, fiind casată parțial sentința Judecătorei Criuleni, sediul Central din 29 octombrie 2019, și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Rabei Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin.(1) Cod penal i s-a aplicat pedeapsa complementară cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de recurs a reținut că, prima instanță a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ CPP, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că, instanța de recurs a însușit situația de fapt reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Subsecvent, instanța de recurs a notat că, prima instanță, neîntemeiat a aplicat prevederile art. 79 Cod penal, or, pedeapsa stabilită nu-și va atinge scopul Legii penale, care are menirea de a apăra, împotriva infracțiunilor, persoana, drepturile și libertățile acesteia, precum și întreaga ordine de drept, prevenirea de noi infracțiuni, or, pedeapsa penală este echitabilă atunci când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

Tot în același context instanța de recurs a menționat că, prima instanță nu a ținut cont, la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă inculpatului Rabei Andrei, de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicând-i o pedeapsă prea blândă, și anume: de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de personalitatea celui vinovat, de condițiile de viață a lui, de circumstanțele cauzei care

atenuează sau agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Cu referire la cererea procurorului privind încasarea de la inculpat a sumei de 26,86 lei (douăzeci și șase lei, 86 bani) cu titlu de cheltuieli judiciare, instanța de recurs a punctat că, prima instanță corect și întemeiat a respins cererea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată și anume cheltuieli suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, or, acestea urmează a fi puse în sarcina statului

În acest context, instanța de recurs a remarcat că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în sumă de 26,86 lei au fost suportate în sensul demonstrării/calificării faptei inculpatului, pe care ultimul o regretă.

Totodată, obligația pozitivă a statului, în sensul art. 6, par. 2 al CEDO, prin intermediul organelor de urmărire penală și procuraturii, este de a demonstra, în sensul art. art. 24, 56 Cod de procedură penală, vinovăția persoanei, fiindu-le atribuită sarcina probațiunii în sensul art. art.96, 97 Cod de procedură penală, persoana acuzată beneficiind de prezumția nevinovăției, stipulată la art. 8 Cod de procedură penală, fiind eliberată de obligația de a-și demonstra nevinovăția.

5. Decizia instanței de recurs, a fost atacată cu recurs în anulare, de către avocatul Gheorghiu Igor în numele condamnatului, care a invocat prevederile art. 453 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, și menținerea sentinței primei instanțe.

În motivarea cerințelor sale, recurentul a invocat că:

- instanța de recurs a pronunțat hotărâre neîntemeiată și nemotivată, iar cele invocate de apărare nu au constituit obiect de discuție în cadrul ședinței de judecată a instanței de recurs, or instanța de recurs s-a expus insuficient și neargumentat, pe marginea argumentelor expuse de apărare ;
- din lecturarea textului hotărârei contestate cu recurs în anulare se reliefează împrejurarea că s-a adus atingere art. 6 CEDO, prin prisma nemotivării hotărârilor judecătorești, or hotărârile nu cuprind circumstanțele constatate, probele pe care se întemeiază concluzia, norma în baza căreia este adoptată soluția, argumentele de respingere sau admitere a obiecțiilor bănuitului și a apărătorului acestuia. Astfel, instanța de apel în calitatea instanței de recurs a interpretat eronat legea și a dat o apreciere greșită a circumstanțelor cauzei, neîntemeiat agravând situația condamnatului;
- în prezenta cauză penală a fost stabilit un cumul de circumstanțe

atenuante în sensul art. 76 alin. (1), (2) Cod penal RM, și anume: este posesorul permisului de conducere începând cu anul 1985, și până la cazul de referință s-a manifestat ca fiind un conducător exemplar, anterior nefiind tras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor în domeniul transporturilor; inculpatul Rabei Andrei este posesorul permisului de conducere valabil pentru sub/- categoriile de la B până la DE, inclusiv, fapt care-i dă dreptul de a conduce și autovehicule din sub/- categoriile pe care acestea le include; a recunoscut vinovăția sa, s-a căit sincer și a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, semnând fără careva obiecții toate actele procesuale întocmite de angajații de poliție, la cererea sa, cauza a fost judecată conform procedurii simplificate, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală;

- instanța de apel în calitatea instanței de recurs urma nu în ultimul rând, a constata că deținerea permisului de conducere de către Rabei Andrei este necesară pentru utilizarea mijlocului de transport individual atât în interesele familiei sale, cât și la serviciu, fiind administrator al unei companii specializată în agricultură, în care sunt implicate utilaje/mașini agricole ce necesită posedarea categoriilor și subcategoriilor de conducere, pe care de altfel inculpatul le-a dobândit pe parcursul anilor. Prin urmare, permisul de conducere și necesitatea de a conduce varii autovehicule este o necesitate, și nu un lux sau un capriciu. ***Or, anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului, în circumstanțele constatate la caz, duce la agravarea situației financiare în familia acestuia;***

- prin persistența *viciului fundamental* exprimat în circumstanțele invocate supra, lui Rabei Andrei i se aduce atingere asupra dreptului de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prin care trebuie să fie practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să aibă posibilitatea clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor sale. Dreptul de acces la un tribunal nu include doar dreptul de a iniția o acțiune în justiție, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România [MC]*, 29 noiembrie 2016, § 86).

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente:

Potrivit dispozițiilor art.456 Cod de procedură penală, recursul în anulare fiind supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale

preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art.431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

În acord cu art.453 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul atestă că una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept, comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

Din textul recursului în anulare declarat, Colegiul penal atestă că recurentul indică prezența viciului fundamental, exprimat prin faptul că instanța de recurs nu a luat în calcul totalitatea circumstanțelor existente în speța de referință, și nu și-a motivat suficient decizia emisă, astfel aducând atingere dreptului la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (CEDO).

În acest sens, Colegiul penal conchide că, motivele invocate în recurs, nu cad sub noțiunea prevăzută de art.6 pct.44) Cod de procedură penală, conform căreia, prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se înțelege o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, or, cele invocate de către recurent, nu constituie o eroare de drept în sensul art.453 Cod de procedură penală și respectiv, nici viciu fundamental în sensul art.6 pct.44) Cod de procedură penală.

Totodată, deși în cererea de recurs în anulare este invocată încălcarea art. 6 din CEDO în privința condamnatului pe parcursul judecării cauzei, nu sunt indicate circumstanțe concrete, considerate a fi un viciu fundamental, raportat la circumstanțele de fapt și de drept ale speței și la împrejurările concrete relevate în descriptivul deciziei atacate. Nu sunt

indicate și descrise normele legale care reglementează drepturile și libertățile, pretins a fi esențial încălcate, precum și esența încălcărilor respective, raportată la normele procesual penale, alte legi naționale, convenții și tratate internaționale, modul și măsura în care încălcările presupuse ar fi afectat decizia atacată, astfel încât acestea să obțină natura unui viciu fundamental capabil să genereze desființarea deciziei irevocabile atacate. În recursul înaintat, completamente lipsește argumentarea ilegalității deciziei contestate, ne fiind concret determinat care a-r fi și erorile de drept la capitolul dat, recurentul indicând doar faptul că judecarea cauzei a avut loc cu încălcarea drepturilor garantate de art. 6 din CEDO.

În consecință, recursul în anulare declarat de către recurent, nu conține argumente, care a-r indica cu claritate la prezența în speță a temeiurilor de drept necesare unui recurs în anulare.

Este de menționat și faptul că, recursul în anulare, conform argumentelor esențiale reproduse la pct. 5.1. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe faptul că instanța de recurs nu a luat în calcul totalitatea circumstanțelor atenuante în prezenta speță, cu privire la *anularea dreptului de a conduce mijloace de transport a inculpatului*.

De altfel, descriptivul deciziei atacate, inclusiv împrejurările în fapt și în drept reținute, atestă în mod concludent că instanța de recurs a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind vinovăția condamnatului și pedeapsa aplicată acestuia, și și-a motivat soluția în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat ținând cont de prevederile art. 60, 61 și 75 Cod penal.

Mai mult decât atât, odată ce art.6 din CEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6§1 din CtEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos).

În contextul dat, Colegiul penal reiterează că instanța de recurs în anulare verifică hotărârile judecătorești atacate, exclusiv prin prisma prezenței sau absenței temeiurilor pentru recurs în anulare, prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, raționamente care atrag după sine respingerea argumentelor invocate, ca fiind de jure inadmisibile.

Colegiul penal statuează că hotărârile judecătorești rămase definitive și irevocabile capătă putere de lucru judecat, fapt ce produce o cauză de

împiedicare a pornirii, continuării, judecării cauzei penale ori redeschiderii acesteia.

Subsidiar, urmează a fi menționat că, articolul 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană face excepție de la această regulă generală de redeschidere a procedurii, în cazuri expres stipulate: 1) fapte noi ori recent descoperite sau; 2) un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Lucrul efectuat de către instanța de recurs, în această speță este guvernat de principiul lucrului judecat, iar pentru redeschiderea procesului Colegiul penal nu a constatat temeiuri prevăzute de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, pentru a interveni în hotărârile judecătorești devenite irevocabile în speța dată.

În consecință, Colegiul penal nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, sub aspectele invocate, acestea fiind vădit neîntemeiate, or, în speță nu a fost identificată prezența viciului fundamental, care ar impune soluția casării unei hotărâri irevocabile.

7. În conformitate cu art. 456 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către avocatul Gheorghita Igor în numele condamnatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2020, în cauza penală în privința condamnatului *Rabei Andrei xxxx*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 11 martie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Toma Nadejda